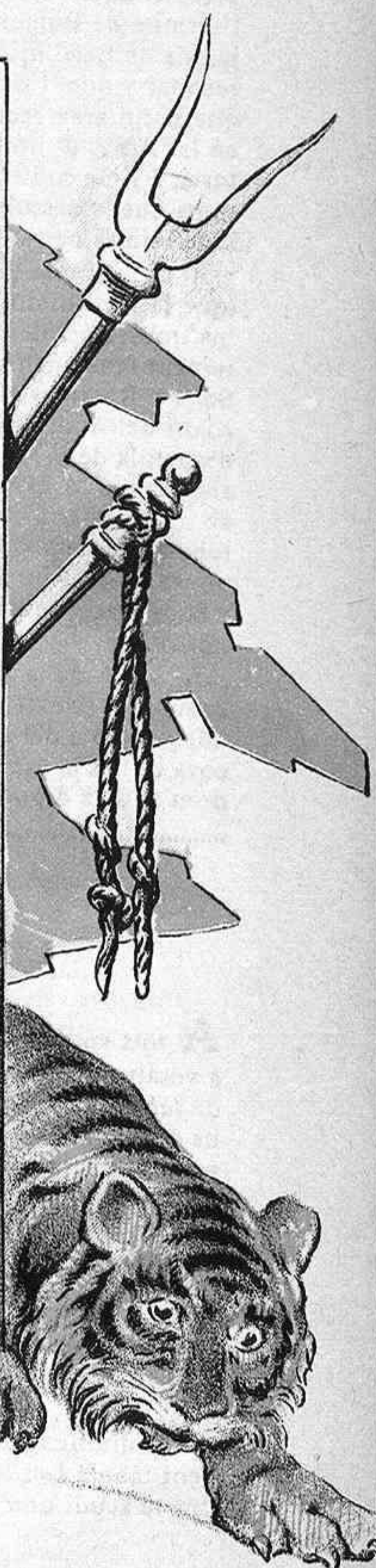

Any X

Barcelona 2 de Septiembre de 1897

Núm. 470

*Madame
Gressard*

DE DIJOUS A DIJOUS

CRÓNICA D' ESTIU.—DE LA GARRIGA A S. MIQUEL DEL FAY

De las excursions eminentment catalanas mes notables (y mes econòmicas), la de S. Miquel del Fay se 'n dú molta anomenada. Entenquentho aixís la Societat anònima d' excursions d' estiu, de la qual lo qui suscriu es (per compromís) lo gerent (pagant), emprengué la ruta desde La Garriga, per dalt, dret al famós grau de Bertí, lo rey dels cingles vallesans y lo balcó del alt Vallés, (que de passada es un gran descasador sense necessitat del divorci) y després de matar lo cuch (com diuhen) al peu mateix de l' ermita de Puiggraciós, visitarem la antiga y rónega iglesia de Bertí (que té un' orga que sembla un armari reconer y que 'l capellá que hi digui missa pot ben dir que fa un gran sacrifici) y, mes enllá, varem fer parada en las runas d' un convent del qual ningú 'n sab la historia, á fi de contemplar desd' allí lo magnífich panorama que 's descobreix, per la banda de mar, de límits indefinibles per lo extensos.

Al cap d' una horeta y després d' haver esmorzat (que Deu n' hi dó) á las *envistas* de S. Feliu del Pinyó, 'ns trobarem á demunt d' una fonalada d' aspecte verament fantástich y teatral que semb'ava obra de nostre Soler y Rovirosa. Una faixa d' aygua que reflectava 's colors del Arch de Sant Martí ab tota perfecció y que 's despenia de la riera de Castelltersol 's desfeya d' una alsada com lo campanar de la Catedral, fent pendant ab una escala també d' aygua de la mateixa alsada que rebotant d' esglahó en esglahó demunt de roca viva queya al abisme fent un soroll infernal: son la cascata y la catarata de Sant Miquel del Fay, punt de destí nostre.

Al costat de la cascata s' alsa l' antiquíssim convent de monjos (convertit en fonda de las que *connan* de debó) y dessota del saltant s' hi veyá com una entrada de cova qu' es la capella de dit lloch d' excursió. Enquadreu aqueix diorama dintre un march de pedrera natu-

ralíssimament cyclópeo y tindreu una petita idea del paysatge dur y agreste de Sant Miquel, que fa posar nerviós. Mes ben dit, alló es un estutx colossal de pedra que tanca una joia geològica que no té preu.

Ja baix, dintre 'l pati de la fonda, varem agafar forsa esmorçant qu' era un gust, y, per' esperar lo dinar, no tinguérem altre remey que pendre un crióquis del establiment per la part de fora, fentnos posar pell de gallina la situació d' aquell edifici enclavat per art màgich demunt d' una inmensa roca que no deixa son fonament, lo qual fa aparentar qu' estigui sospés, enlayre, sobre un fons tenebrós, incalculable.

¿Y la capella ó iglesia? Imposa al contemplaria tenint per sostre lo llit del Rosinyol, (riu que forma la cascata) servintli lo saltant de l' aygua de cortina blanquíssima que tapa la entrada

Pera fernos carrech de totas las maravellas de la Naturalesa qu' enclou aqueix recó de la Suissa catalana, no varem parar de seguir y resseguir rocáms y timbas d' aqueills encontorns fins á visitar las covas, petitas catedrals d' estalacitas que semblan obras de quén os de fadas, de romansos de bruixots.

Un bon dinar de quatre *llaunas* (que 'n valia tres) y un bon café de ral (que valia vint céntims) sigueren la nota realista de la excursió. Y uns quants anells ab prou feynas de plata y altres tants objectes *entoscats*, com á recort, sigueren la patent de nostra passejada.

Lo retorn á La Garriga sigué efectuat per baix del Vallés ó siga á l' inversa. Nostre pas per las comarcas de Riells y Bigas tan ben descritas per lo celebrat folklorista senyor Maspons y Labrós fou senyalat per investigacions de carácter propiament reservat; y al passar per l' Atmetlla, com si diguéssim lo far de La Garriga, se 'ns feu fosch; y arrivarem al punt de sortida á las palpentas y ab mes ganas de jeure que de contar las delicias de Sant Miquel del Fay.

PEPET DEL CARRIL.

Una pregunta

A tots los redactors y col·laboradors de LA TOMASA

A tots vosaltres, versayres,
á vosaltres, companys meus
de *fabricar* ratllas curtas,
us dedico la present,
perque 'm tregueu d' un apuro
(entenemse, si us ve bè)
que 'm fastidia de veras
desde fá un grapat de temps.
Ab aixó, prou de romansos,
la llibertat dispenseu
y escolteume una estoneta;
seré concís y concret.

Un diumenge que m' estava
fent tabola á ca 'l barber,
'm va acudí una pregunta

que la vritat, noys, t'è *pels*.
He passat horas y horas
torturantme lo cervell
y encar' que m' está mal dirho
no he pogut treuren ré en net.
No, senyors; es un intríngulis
embolicat d' alló mes,
es una xarada estranya
que 'm fá tornar mitj beneyt.
Desde aque la fatal diada
no he reposat un moment;
pensant ab aixó no menjo;
pensant ab aixó, no bech,
no fumo, ni 'm diverteixo,
ni surto may á passeig.
Creveu, noys, desd' allavoras
no trobo sossego en res..

Veient que no surtiria
d' un enredo com aquet,
m' atreveixo á dirigirme
á vosaltres, y pot ser
me retornareu la calma
dantme cad' hu son parer.

«¿Com es, donchs, que á tots los ho-
los hi naix al rostre pel, (mes
y en cambi, las fillas d' Eva
lo tenen tan fi y tan bell,
(salvant escepcions molt raras)
al revés del sexo lleig?»

En aixó, companys, estriban
mos cuydados y rezels.

JOSEPH PUJADAS TRUCH.

FESTAS MAJORS.

Tenim lo gust de participar á las Societats de poblacions ahont se celebri FESTA MAJOR, que en la

LITOGRAFIA BARCELONESA de RAMÓN ESTANY, 6, Carrer de Sant Ramón, 6 trobaran un assortit inmens de cromos de totas classes, desde 'ls mes senzills y económichs als de gust mes refinat y artístich, propis pera la confecció de

PROGRAMAS, INVITACIONS, TITOLS DE SOCI, de FORASTER y de ABONAT, etc., etc.

PREUS SUMAMENT REDUHITS

NOVETAT EN CARNETS DE TOTOS CLASSES

DESDE FORA...

BONS companys de LA TOMASA, estimat amich Estany:

Ja hi lograt lo meu atany de fugí un quant temps de casa.

¿No era en vritat cosa grossa que un home com jo, tan viu (?) passés á Ciutat, l' estiu per miserias de la bossa?...

¿No era un cas de desespero y no 'ls dava compassió qu' un tipo com aré jo may surtis al *Noticiero*.

Allí ahont surt tan freqüentment qualsevol toca-campanas y 's gastan planas y planas en passejarse á la gent?...

Per sí hi tingut l' alegría d' anarhi també estampat... Fou lo dissapte passat... Suposo que ho llegiria:

A nosotros llega un eco sensacional. La maleta ya está preparando, el poeta don M. de Rioseco.

Si la realidad no altera nuestros informes cabales piensa fijar sus reales en la villa de Culera.

Y aixís mateix ha passat, Diumenje ab un tren ve ós ('l mixto) vaig tocá 'l dos á tota ve'ocitat.

Y ab un viaije molt fe'ís (dins d' un vagó de tercera) vaig arriar á Culera qu' es un según Paradís.

Aquí estich á cal didot donantme á la bona vida y ab gran orgull de la dida que fa per mí, tot quant pot.

Sobre tot la pobra dona, no hi veu de goig, ni ab l' ull dret, sabent que son fill de llet la *diaris* á *Braselona*.

(Hi dit l' ull dret y ab rahó, ja que ab l' altre no t'è orgull, puig es bórnia de l' altre ull desde 'l temps de la picó)

A n' aquí 'm tenen vostés sent l' assombro de la vila, lent la vida molt tranquila y... sense costarme res!

Puig si bè 'l periódich sab según *informes cabales* qu' aquí ficso 'ls meus *reales*... ¡lo qu' es ral, no 'n porto cap!

Pagat lo tren, quedá buyda ma bossa, vaig *liquidar*... y aquí del beure y menjar la pobre dida se 'n cuyda.

En demés. La vida á fora té notables atractius, y ara entench perque als estius la gent á ciutat s' anyora.

¡Aixó es un gust! A Culera nn té mil comoditats. Paysatjes que... ni pintats; panoramas de primera.

Te la mar á quatre passas ab un' aygua que ni 's mou. Té á quatre passas Port-bou ab comoditats no escassas.

Aquí 's viu per poca plata... No están cars ni 'l pá ni 'l ví. Pro sobretot... á n' á mí la vida 'm surt molt barata!

En quant al ram d' excursions aquí n' hi han, un bé de Deu... Tant ab matxo, com á peu 's pot aná... á tots cantóns.

¿Y per mar?... ¡Que n' es d' hermo-la *culerenca* marina! [sa

Abunda aquí la sardina y es tan fresca y tan gustosa, que com l' *Arrós-Cadaqués* qu' es allí, un plat de primera, aquí ab *Sardina-Culera* 'ns atipèm d' al ó mes.

Fent poch que soch arriat no hi tingut casi ocasió de veure la població... ahont la dida m' ha criat,

mes no obstant, lo primer día ja un descubrimt vaig fé. ¡Lo nom de Culera té, la seva etimología!

Hi ha una tradició ó memoria que diu qu' un temps van tení la Fransa y la Espanya, aquí, sa frontera divisoria.

Mes tart 's degué variar aqueila ratlla primera y la vila de Culera mes endintre va quedar.

Pro 'ls fills del poble, guassóns, per conservarne memoria de l' antiga divisoria entre las dugas nacións,

batejaren ab gran manya lo lloch ahont fou la frontera, y varen dirne Cul-era... ¡perque *era* lo *cul* d' Espanya!

Aquí, donchs, m' aturo en sech y 'l saluda, amich Estany, son afectíssim company y servidó

M. RIUSCC.

S Miquel de Culera, 30 Agost.

Me diuhen *Tremendo*
y so 'l taruguista
de mes cop de vista
de la capital.

Jo pego á la dona
ab molta freqüencia...
pero tinch decencia
y soch molt formal.

—¡Vuyt días que som aquí
y á cap teatro no m' has dut!...
—¡Las ayguas que varem pendre,
Sara, van deixarme aixut!

—¿Ahont va D. Pep Mametonas?
—¡Com sempre, á fer patir donas!

—Ja veurás, *Layonort*, es que á mí m' havían dit
si tu y 'l teu amo... ¿sabs?

—¡Beneyt, si es un Sant Lluís! Si fins m' ha dit
que si 't casas ab mí, ell s' encarregará del llit y lo
demés.

—¡M' hi confronto! Veig que m' havían enganyat.

J Robert P

LA TOMASA
 ANUNCIIS EÍ DE SIGLE

Barrets fins y per pochos rals,
 à prova de temporals.

Flor de la Costa: Un anís
 qu' en val à lo menos sis.

Un ral entrada y butaca,
 y 's regala una petaca.

Vins d' una marca extrafina,
 fets ab molt poca fuxina.

Carmelos bons per' la tos,
 de la fàbrica del Ros.

Lo retrato de la senyora

En Sebastiá tenia una reputació ben sentada com a pintor y com a calavera.

Lo seu taller era un temple ahont se rendia cult a l'art y a las donas que deixavan conquistar-se.

Alegre, com la generalitat dels artistes, en Sebastiá no era gayre escrupulós; no feya distinció entre casadas y solteras, lletjas y guapas. La qüestió per ell era apuntar cada día un nou nom en sa interminable llista de conquestas amorosas.

Y es mes encare: menos interessat que Saïd de *Mar y Cel*, qui volia fer pagar la cambra als hostes que en son vaixell s'apariavan, posava 'l seu taller a la disposició dels seus amichs que desitjavan celebrar en ell una entrevista ab alguna dona esguerriada.

Algun qu'altre senyorot, ja entrat en anys, com a torna d'algun quadro comprat al artista, demanava a n' en Sebastiá consentiment pera tenir una sentadeta ab una modisteta conquistada a corre-cuyta la nit avants ó ab la cambrera qu'havia despatxat pochos días enrera la seva senyora.

En Sebastiá no tenia un nó per'ningú, porque es lo qu'ell pensava: «Qui oli maneja 'ls dits s'en unta» y ell en lo maneig de totas aquestas entrevistas y sentadetas, si no s'untava 'ls dits, hi trobava mes d'una gangueta, puig varias vegadas s'havia donat lo cas de que en Sebastiá se menjava la poma que 'ls altres havían arrancat del arbre.

Un dematí d'un crú día d'hivern lo nostre pintor se trobava donant los últims tochs a un quadro representant a nostra mare Eva en lo moment crítich d'entregar la fruyta prohibida a Adam, quan va sentir-se en la porta del taller, un truch misteriós, com de pobre ó de persona qu'anès d'amagatotis.

—¡Contrabando!— va exclamar en Sebastiá—y somrihent maliciosament s'en va anar a obrir la porta.

Hi havia 'l seu amich Ernest, un dels que mes vegadas havían celebrat entrevistas misteriosas en lo taller del artista; aixís es qu'avants de que l'Ernest obrís la boca, va dirli en Sebastiá:

—¡Ja sè de lo que 's tracta! Una ovella...

—Sí, noy, y es casada. S'espera al replá del tercer pis.

—¿Y val la pena?

—Es manyaga com pocas, y hermosa com un día de primavera.

—Donchs ¡cap al corral!... Conduheixla al quartet del *modelo*, y acte seguit vina, que tenim de parlar.

Així va ferho l'Ernest. En Sebastiá li digué:

—Estimat amich meu: Un dels punts mes convenients en la estrategia amorosa es lo d'evitar los entrebanchs.

—Hi ha algún perill?

—Sí, xicot; aquet dematí m'ha de venir a veure un ricatxo que tracta de comprarme «Lo pecat original»...

—¡Malol!

—Per lo tant t'arribas a casa seva, Girona, número. . (prop de Gracia) y li dius qu'avuy no m'es possible esperar-lo... ¡Hasta luego!

Y en Sebastiá sense escoltar los reparos del seu amich, va acompanyarlo fins a la porta, y va tirarli pe 'ls bigotis.

Crech inútil consignar que lo que volia 'l pintor era quedarse sol ab la casadeta.

Aixís es, que, sense perdre temps, va entrar al quartet ahont hi havia la dama, y procurant donar a sa veu un timbre melós que inspirès certa confiança a la conquista del Ernest, va dirli:

—Senyora, aixequis aquet vel que li cubreix la que jo 'm figuro cara divina, y vingui a sentarse prop del meu caballet... ey, si no t'è por de que me la menji.

La ovella esguerriada, per única contestació, va desferse en uns sanglots interminables, capassos d'enternir a un sátiro que hi havia en un recó del quarto.

Allavors, en Sebastiá, prenentse la llibertat d'agafarla per la cintura, va continuar: «Vamos, vamos, ¿que som criaturas aquí? ¿Se creu que ignoro lo que es una passió? Sobre tot l'Ernest s'ho mereix... ¡llástima que siga una mica carregat d'espatllas y un bon tros moll de boca!

—¡Per l'amor de Deu no 'm consideri culpable!... ¡Una voluntat contrariada!... ¡Un casament ab un vell, pe 'l vil metall!

—Sí, sí; 'l metall vil, asquerósl!

—¡De tot n'han tingut la culpa los meus pares!

—Dels pecats dels pares, los fills... Vingui que 'ls hi ensenyaré.

—¿Los meus pares?

—No; 'ls pares nostres.

—Ja 'l sè 'l pare-nostre.

—Vull dir los nostres pares. Allí 'ls tinch, en lo moment en que ella li entrega la malehida poma. D'aquest acte odiós ve tot lo nostre mal, tot lo mal de vosté. Vingui que 'ls hi ensenyaré pintats, y podrá desahogarse dihentlosen quatre de frescas.

Un cop devant del quadro, en Sebastiá, com si estiguès donant lliçó a una deixepa, va explicar a la casadeta, quinas eran las proporcions del cos humá, esplicantli de pas los motius porque Eva portava la cabellera tirada endevant y Adam tenia mitj cos tapat per un tocino.

Quan en Sebastiá anava a extendres en mes fondas consideracions sobre la pintura, van trucar a la porta del taller.

Hi havia l'Ernest, lo qual arribava treyent un palm de llengua. No havent trobat al ricatxo en lo seu pis del carrer de Girona, havia corregut a notificarho a n' en Sebastiá, dihentli que segons mani-

festació de la cambrera del ricatxo, aquet se trobava al Bolsín.

—¡Ah, donchs, tens d' arrivarthi al moment!— va observar lo pintor.

—Pero... mira... pensa...

—Es precis; aquet subjecte 'm tè per home sério y vull evitar que sospiti...

Y sense donarli mes explicacions, en Sebastiá va acompanyar novament al seu amich á la escala.

Tot just l' artista comensava altra volta las sevas explicacions, va sentirse un truch misteriós á la porta del taller.

Lo qu' arrijava era un vell, roig de cara, que 's tenyía 'l cabell y bigoti y qu' usava antiparras, lo qual sense esperar la invitació d' en Sebastiá va penetrar en lo taller.

Al veure á n' al vell la ovella esguerriada, va escapárseli una exclamació de sorpresa, y per ocultarse á las miradas del visitant, va corre' á posarse un casco ab celada que sobre una otomana hi havia, y sense escoltar á n' en Sebastiá, que, assombrat, volía detenirla, va obrir la porta del taller y va fugir escala avall com un mal esperit.

Lo pintor, no poguent esbravarse ab lo subjecte qu' havia arrivat pera esguerrarli lo seu plan de conquesta, va agafar «Lo pecat original», lo caballet la paleta, y tot, tot, ho va rebatre per terra.

Lo vellet s' esqueixava de riure.

—¿De qué riu, poca-solta? — va preguntarli en Sebastiá, á punt de mossegarlo.

—D' aquets tráfechs de la joventut! ¡Quan jo era jove també havia fet tronar y ploure!

—¡No haig de ferne res! ¿Quin diable l' ha portat per aquí?

—¡La meva senyora! Venía per' que li fès lo retrato al oli. Aquí porto la fotografia. Vegi.

—¡Cristo 'm valga!

—¿Que la coneix?

—No... cá. . la mateixa fesomia de la mare quan era jove. (¡Es ella, ella, la conquesta del Enrich!)

—Si no 'n tè prou ab la fotografia, la farè venir á ella en persona.

—¡Que vingui! ¡Que vingui! ¡Es indispensable! ¡Demá mateix, á las vuyt del matí; es precis aprofitar las horas!

—Donchs, jo l' acompanyaré y després m' en aniré pe 'ls meus negocis.

—¡Molt bè!

—¿Y quant m' en comptará del retrato?

—Lo que vostè vulgui.

—Espero que farà bona feyna.

—¡Ja li he dit: es la fesomia de la meva mare!

Quan lo vell va ser fora, va arrivar l' Enrich, mort de cansanci, y ab un casco ab celada á la má, lo qual havia trobat en un replá de la escala.

—¡Oh, lo casco ab que ha pogut escapar de las garras d' aquell tigre!— va exclamar en Sebastiá ab tó patétich.

—¿Qué dius?

—¡No vulguis saber res mes, desgraciat! Fuig, vesten; Lo marit te busca ab dos revólvers de sis tiros!

—¡Mosca!

—¡Contempla tot aixó que hi ha per terra! ¡Ell li ha tirat en un accés de ira!

En Sebastiá no va parar hasta deixar á l' Enrich en un vagó de tercera destinat á Monistrol, no sense haverli encarregat que no tornès fins qu' ell l' hi escriuria.

Lo pobre Enrich ja fá mes de cinch setmanas qu' espera en vá l' anhelada carta del seu company; en cambi, aquet n' hi envía una cada día que diu invariablement: «No baixis; lo marit encare 't busca!»

Per lo que respecta al retrato, va adelantantse ab una calma aterradora, tant, que 'l vell ja comensa á desconfiar de que quedi terminat avants de que ell baixi á la tomba.

A. GUASCH TOMBAS.

LO PENSAMENT

SONET

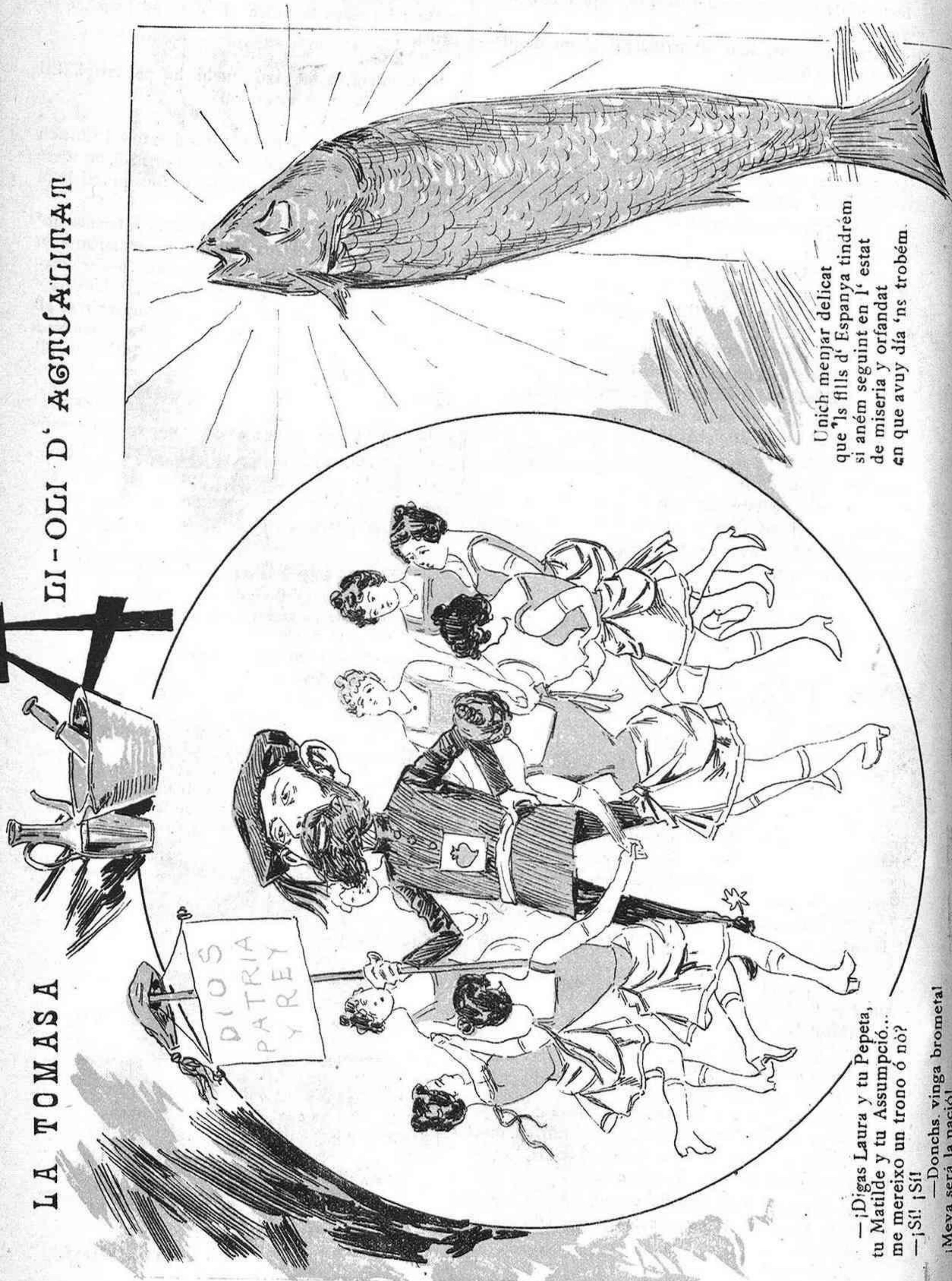
Es lo fel y es lo bálsam de la vida;
Emanació 's de Deu; del hom' essencia,
Es lo mes gran poder de sa existencia,
Poder que no tè lley, ni fré, ni mida.
Es inútil volguerli posar brida,
La llibertat tan so's tè per creencia;
Ell la ciencia ha engendrat y sa potencia
Matará á l' opresió, sempre malehida.
Rápít com l' huracá, ningú l' atura;
Ell als homes y als pobles fraternisa
Sent deis tirans del mon crudel tortura.
Gracias al pensament, tot s' analisa;
Y ofegant la mentida y l' impostura
La memoria dels sabis eternisa.

JOSEPH PASCUAL.

RIMA

Lo solitari abet dalt de la serra,
signant al cel sas ramas;
l' inmensa y brava mar, de blanca espuma,
mirall de tants mils astres;
lo remorós oreig, besant la moisa
de la frescal ubaga;
l' encisador perfúm de la floresta,
que tot l' entorn embauma;
los aucells modulant alegres himnes
per valls y fondaladas;
las estrellas brillant per l' ampla volta
molt mes potents y claras...
dirán quant jo t' estimo, dolsa aymía,
de l' una part á l' altra.

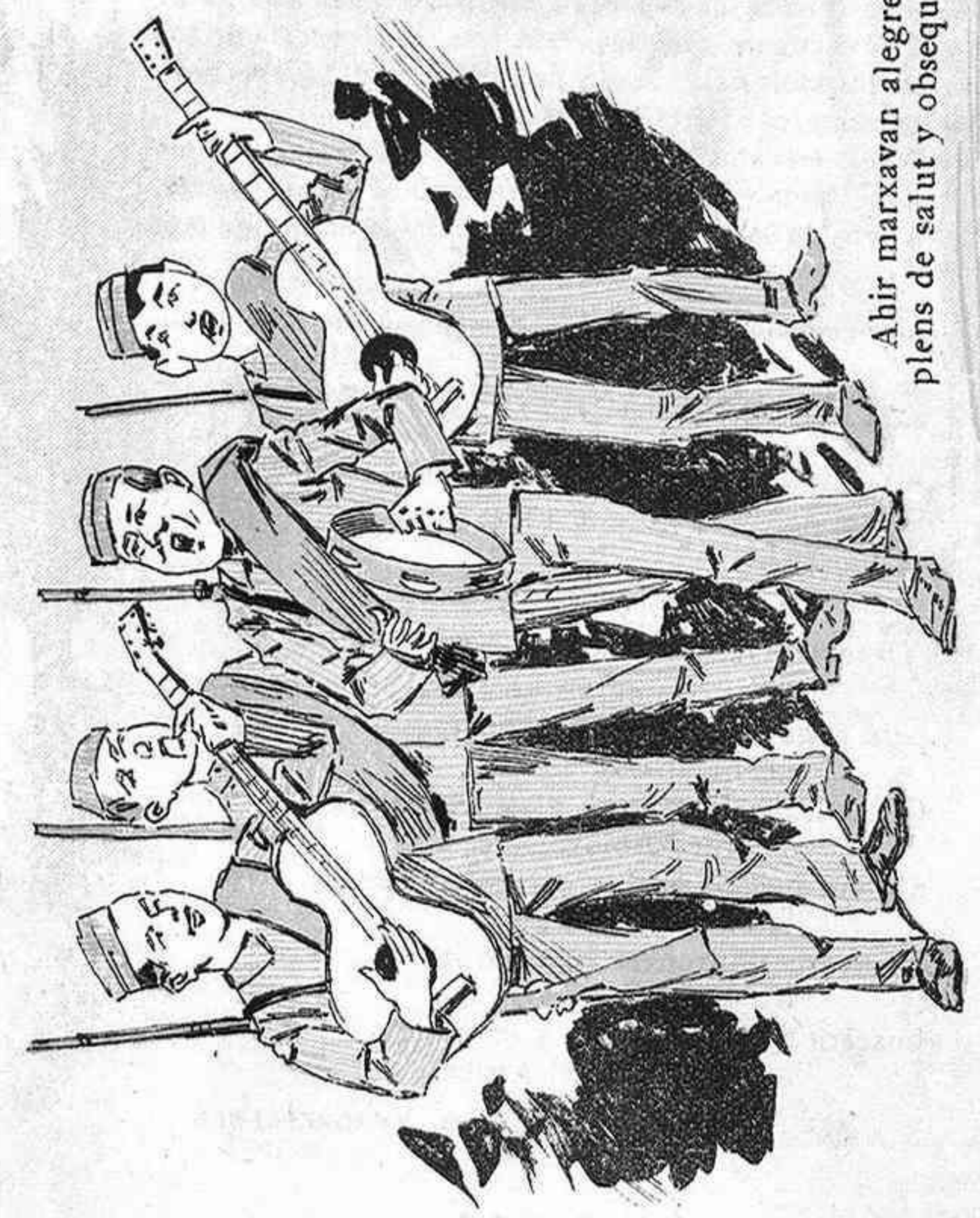
VALENTÍ CARNÉ.

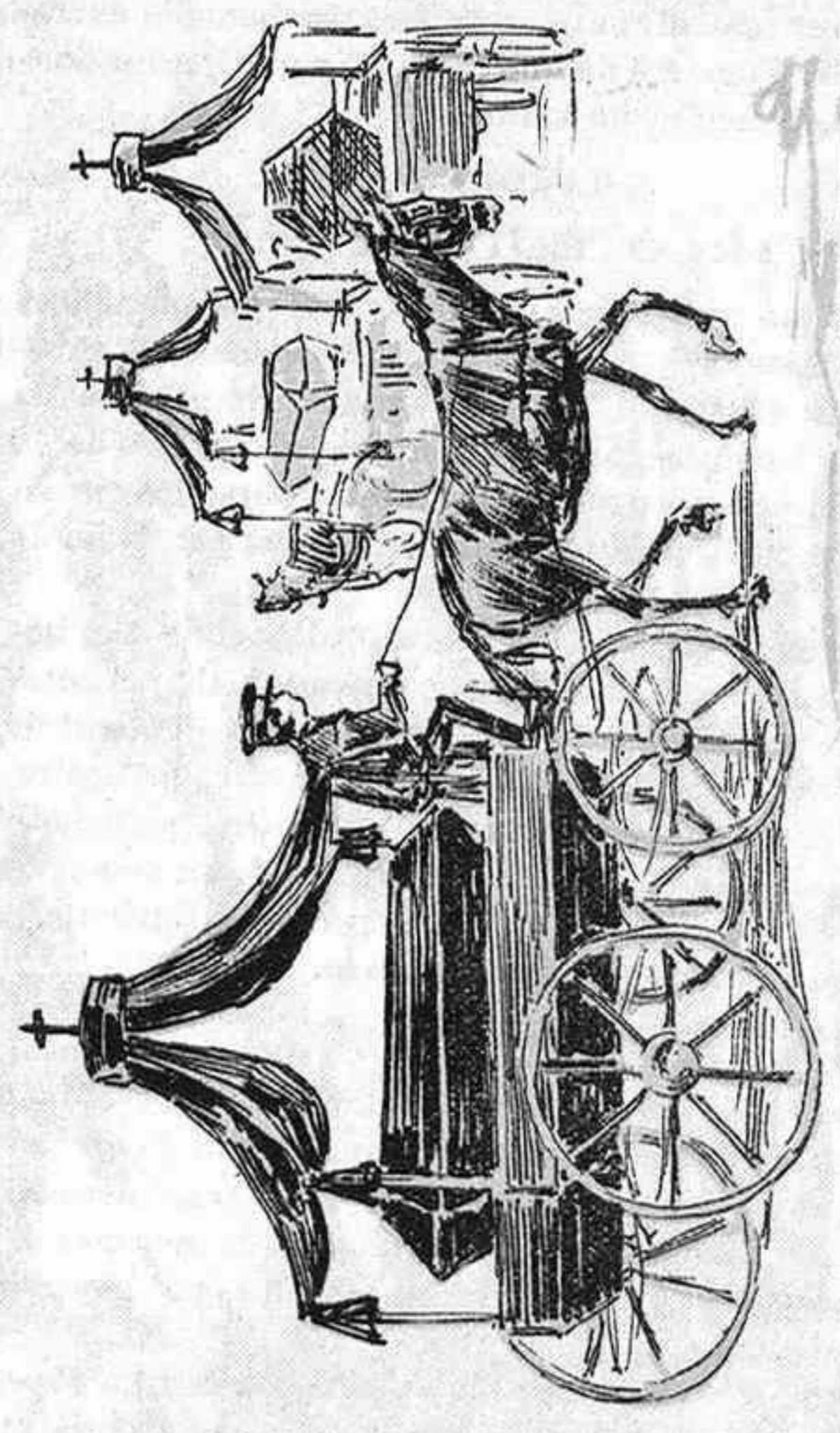
—¡Digas Laura y tu Pepeta,
tu Matilde y tu Assumpció...
me mereixo un trono ó nó?
—¡Sí! ¡Sí!
—Donchs, vinga brometa!
¡Meva será la nació!

Unich menjar delicat
que 'ls fills d' Espanya tindrem
si aném seguint en l' estat
de miseria y orfandat
en que avuy dia 'ns trobém.

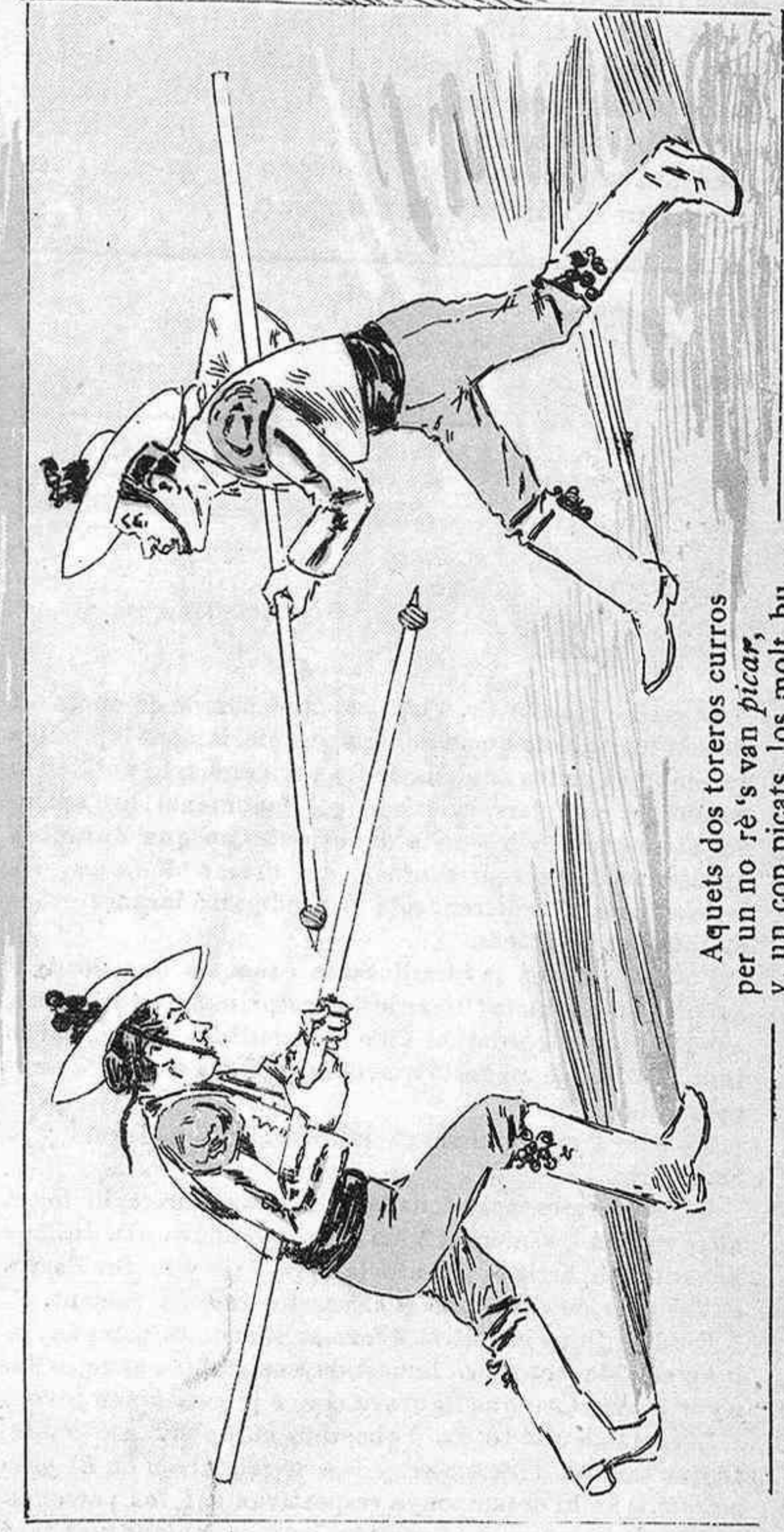
COMO EMPIEZA Y COMO ACABA

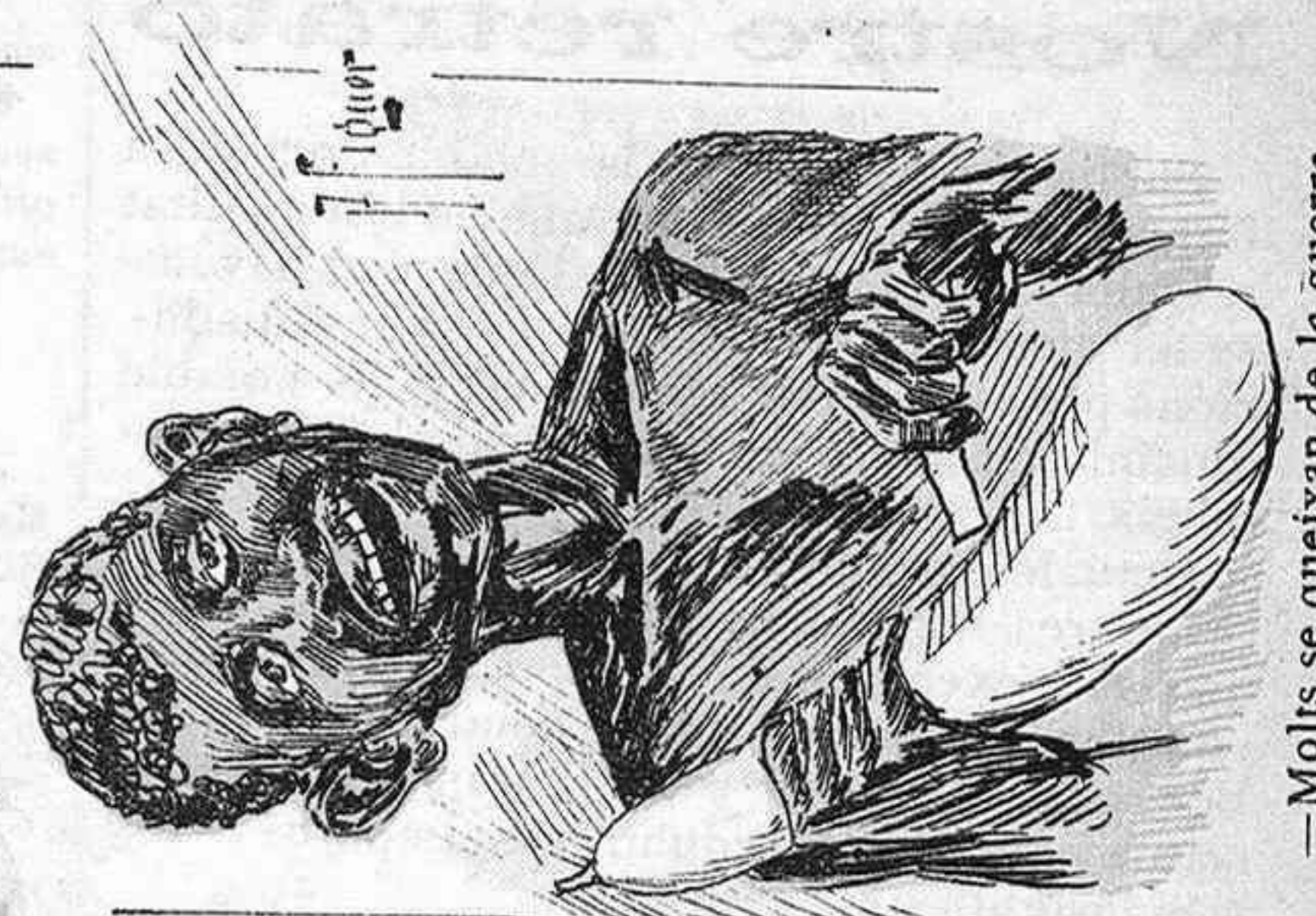
Abir marxavan alegres,
plens de salut y obsequiats

Y avuy com si fossin gossos
á la tomba son portats.

Aquets dos toreros curros
per un no ré 's van *pícar*,
y, un cop picats, los molt bu...
las picas se van clavar.
¡Quants n' hi ha per 'civilisar!

—Molts se queixan de la guerra
y á mí, com hi ha Deu, me plau.
Si aixó es guerra, que no vingui

Nostre retrato

Publiquém avuy lo de la notable domadora francesa MME. SPESSARDY que en la actualitat travalla en lo Tívoli (Circo Eqüestre) havent-se fet mereixedora de las mes grans distincions per son valor sens igual y lo notable domini que sobre las fieras mes salvatjes posseix.

Actualment junt ab son marit, tenen domesticats tres magnífichs ossos de la Siberia als que fan executar un sens fi de travalls d'equilibri y cómichs, y tres notables tigres de Bengala, que ab tot y ser l' animal mes indomable han lograt reduhir sos impetus á los mes insignificants capritxos.

Antes de los mencionats felinos, havia possehit dita parella domadora, una notable *menagerie* de lleóns, leopardos, hienas, ossos blancs, etc., etc., es á dir, los animals mes salvatjes que 's coneixen y que ab tot lograven dominar per complert.

NOVETATS

L' eminent actor Sr. Vico, se pogué convence en la nit de son benefici de que als elogis que diariament li prodiga la Empresa en los anuncis de los periódichs, lo públich hi assent per complert, ja que lo plé fenomenal, los aplausos atronadors y los crits d'entussiasme que durant lo transcurs de la representació del drama *Vida alegre y muerte triste*, se sentiren, sols se prodigan á las mes grans eminencias artisticas.

Verdaderament la inmillorable execusió que doná al infelís protagonista (Ricardo) principalment en lo tercer acte, 'ns feu recordar al Vico dels millors temps, per lo tant una frase ó un gesto que dongués eran frenéticament aplaudits.

Molt bé l'acompanyaren las Sras. Sala y Moreno y lo Sr. Perrin.

En la representació donada de *El gran galeoto*, hi lográ altre ovació l' esmentat Vico en lo personatge «D. Julián» havent compartit lo triunfo la Srta. Sala y lo Sr. Perrin en los rôles de «Teodora» y «Ernesto» respectivament.

Desde dilluns ha entrat á formar part de la companyia, l' apreciable actor Sr. Labastida, sustituhint al actor senyor Perrin (A.) que figurava com á primer actor jove.

L' acert ab que lo Sr. Labastida cumpleix son comés, fa que tant en *Vida alegre y muerte triste* com en *El gran galeoto*, que hi desempenya respectivament los personatjes de «D. Alvaro» y «Ernesto», logri ser aplaudit ab tant calor com avants ho era 'l Sr. Perrin.

Nostra enhorabona al artista y á la Empresa per l'acert qu' ha tingut al fer dita contracta.

Sabém que pera diumenge á la tarde, 's prepara altre aconteixement teatral, puig se donará un benefici extraordinari al Sr. Vico, á fi de que hi puguin assistir los concurrents á las funcions de tarde.

TIVOLI

CIRCO EQÜESTRE

Han cridat tan poderosament l' atenció los domadors Mr. y Mme. Spessardy ab sos magnífichs ossos de la Siberia y salvatjes tigres de Bengala, que la Empresa s' ha vist obligada á contractarlos de nou, per altre série de 10 funcions, á fi de complaure á las moltes personas que en variats días no han pogut entrar en lo local per falta de cabuda.

Lo Sr. Alegria ab tot y l' éxit extraordinari de tan important número, ha aumentat la companyia ab los notables gimnastas Rafael y Costa (un d' ells ja conegut de nosaltres per haver actuat en l' anterior circo eqüestre) havent lograt grans aplausos en sos travalls, principalment en las anellas volants, ja que un d' ells en menos de dos minuts executa unas 40 planxas sumament difícils.

Sabém que hi ha nous *debuts* en porta.

NOU RETIRO

La companyia de sarsuela que dirigeixen los Srs. Mata y Quero, sembla que ha lograt per complert lo favor del públich, ja que la concurrencia es cada día mes numerosa, y en vritat que dels teatros económichs es lo mes merçidor de las simpatias, ja que es l' únich en que pot gosarse de comoditat.

Ultimament s' ha representat ia sarsuela antiga *Pepe-Hillo*, que si bé ne es cap obra mestra, l' alicient que hi ha en lo quart acte en que s' executa una corrida de toros, resulta molt del agrado del públich y la execució que hi donan los artistas es bastant discreta.

Pera ahir estavan anunciats los *debuts* de la tiple Navarro, tenor Balius y barítono Albareda ab la ópera *Marina*, y pera avuy la sarsuela de gran espectacle *Sueños de oro*.

UN CÓMICH RETIRAT.

Los meses del any

IX — LIBRA

SEPTEMBRE; ja 'ls rahims inflats y negres
Baco contempla ab ánsia,
pera poguer omplirne del dols líquit
las botarudas ánforas.
Comensa la Tardor ab días tristos
y tardes esblaymadas,
xiulant per los serrats, planalls y boscos,
la forta tramontana.
La negrosa aureneta fuig poruga
de sota la teulada,
buscant ayres mes purs y sanitosos
en las costas del Africa.

UN A. VENDRELLENCH.

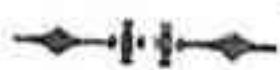
LA TOMASA
AFICTIONS GINEGÉTICAS

Corrent per 'quet mon traydò
hi ha cassadors pocapenas,
que si 's presenta ocasiò
fan cassa de totas menas.

MA PRIMERA ILUSIÓ

A mon amich del cor en Joseph Pujadas Truch

MENIA sols tres anys: Lo meu bon pare
 me duya per la Rambla a passejar;
 jo anava á son costat content y alegre
 quan de sopte vaig veure á un altre infant
 que molt cofoy jugava ab una bomba,
 lligada ab un cordill á n' á la má.
 ¡Ma primera ilusió!... Tení una bomba
 lo meu cor ho envejava ab tot l' afany;
 mon pare, sempre amant, va endevinarho
 y lo que desitjava 'm va comprar.
 Perque no m' escapés, á la munyeca
 me la varen lligá ab un fil ben llarch:
 Y que bonica qu' eral... ¡Tota verdal
 que satisfet ¡oh Deu! que vaig estar.
 Mes. . ¡ay! quan mes gojós la contemplava
 se va rompre lo fil de molt en dalt:
 mos ulls m' espurnejaren quan vaig veure
 que s' anava per l' ayre remontant.
 Llavors mon volgut pare ab molt carinyo,
 ab amor paternal me va besar,
 y 'm digué:—Com la bomba en eixa vida
 totas tas ilusíons te fugirán.

.
 Avuy, ja 'm vaig fent home, amich de l' ànima,
 y veig que 'l pare meu no 'm va enganyar;
 totas mas ilusíons fan com la bomba;
 totas me van fugint, ¡no 'n torna cap!

R. SURIÑACH SENTIES.

Martingalas

Molts homes, quan se fan ríchs,
 ni coneixen la familia,
 ni coneixen los amichs.

Quan un pòbre té un descuyt
 per tothom es criticat;
 y si un rich comet cap falta,
 's veu sempre dispensat.

A la cotilla que portas
 li tinch enveja, y no poca...
 ¡Ayl qui pogués sé cotilla
 per tocar lo qu' ella toca!

Los ganduls si bè ho reparas
 no van may de mala fé.
 Sempre desitjan fer algo
 per mes que may fassin ré.

Si no vols que las minyonas
 t' escoltin may las conversas;
 tingas las minyonas sordas
 y las portas ben obertas.

LLUIS G. SALVADOR.

Quento

En un teatro s' está representant un grandíós drama
 molt conegut. La escena está iluminada pe 'ls llamps

que 's veuen molt sovint. A la escena s' hi troban
 dos primers actors, un d' ells diu al altre:

—¡Oyes!

En aquet moment havia de sentirse un tró molt
 fort; pero 'l tal tró no 's va fer, y l' altre personatge
 contestá:

—¿Qué?

—¡Este ruido!

—¡Ruido! . . ¿de qué?

—¡De relámpagos!

CARLOS D' ALFONSO.

Lo dimars de la setmana passada, presenciarem un trist
 espectacle. Tres cotxes fúnebres que sortiren del Sanato-
 ri de la Creu Roja, portant altres tants atauts pintats de
 negre, se dirigían al cementiri, sense acompanyament de
 cap classe.

Los atauts contenían los cadavres de tres pobras victi-
 mas de la guerra d' Ultramar.

Ara bé ¿es possible que 'ls mateixos que fa comptats
 mesos eran despedits ab músicas y aplausos, pogan esser
 olvidats hasta 'l punt de que ni una sola persona 'ls acom-
 panyi fins á la última morada?

¿Troban los individuos de *La Creu Roja*, humanitaria
 aquesta conducta? ¿No 'ls sembla que del mateix modo
 que van pe 'ls carrers de la ciutat exhibint lo seu garbo y
 las insignias de la Associació, podrian ab una mica de bo-
 na voluntat, patentisar los fins benéfichs y humanitaris
 de *La Creu Roja*, acompanyant al cementiri als infelissos
 qu' han derramat la seva sang pera la Patria?

Esperém que l' associació esmentada sabrá corretjir en
 lo successiu la falta ó descuyt lamentable de que acabém
 de donar compte.

La setmana passada va tenir lloch la festa major de
 Sans, y ab tal motiu, la *Lliga de Contribuyents* organisá
 un certamen literari, que, per la importancia de las com-
 posicions presentadas, va superar als d' anys anteriors.

Obtingueren premis y accesits, entre altres, nostres
 amichs y colaboradores Srs. Ubach y Vinyeta, Riera y
 Bertrán, Coca y Collado, Ribot y Serra, Bari y Fontestá
 Comas, Manubens, Suriñach, etc., etc.

Las societats recreativas no 's dormiren, y, per lo tant,
 organisaren lluhits balls de societat, sobressurtint en
 gran manera 'ls que doná *La Familiar Obrera* en l' enve-
 lat que montá al fi de la carretera, ja que tots quants
 balls executá, 's vegeren extraordinariament concorreguts
 per la flor y nata de nostre barri agregat, aixís com
 també dels pobles comarcans que assistiren per ser aliats
 á la societat en sas diversions.

Mereixé 'ls mes calurosos elogis la orquesta que ho era
 la acreditada *Munnés* de Molins de Rey, en que sobressur-
 tiren los flautí, trombón y clarinet, que en las pessas
 qu' executaren van demostrar ser consumats artistas.

Un dels fills del genial actor Sr. Vico té un geni com una pólvora, que li aconsellém reprimeixi si desitja no caure en lo ridícul.

Es lo cas que, la setmana passada, durant la representació de *El Gran Galeoto* per dit actor, un jovenet va protestar dels aplausos que 's dirigían al Sr. Vico, y 'l fill d' aquet, pujantli la mosca al nas, va baixar del palco en quo 's trobava, pera moure un escándol al autor de la protesta, obligantlo á sortir de la sala.

No dirém que siga molt correcta la conducta observada per l' esmentat espectador, pero tampoch podém avenir-nos al acte realitat pe 'l fill del Sr. Vico, puig lo públich que paga no vé obligat á aplaudir y l' actor, com tot aquell que se somet al fallo d' un públich ó auditori ha d' estar á las verdas y á las maduras.

Una amonestació en forma per un empleat del teatro, seguida de la expulsió del concurrent qu' havia protestat dels aplausos, si aquet no hagués fet cas del avís, hauria sigut acceptable; pero una expulsió á caixas destrempladas per un individu de la familia del mateix actor, va produhir péssim efecte entre la concurrència.

Prudent será que 'l Sr. Vico fassi compendre al seu fill que deuen guardarse mes atencions al públich que 'ls proporciona 'l pá de cada dia y que, com dihém los catalans: *No pot matarse tot lo qu' es gras.*

Aquet fill expulsadó
estranyém com no declara
per medi d' un carteló:
¡Pena de mort al traydó
que no aplaudeixi al meu pare!

✱

L' actor Joaquim Manini, que 's troba á Méxich ab la seva companyia, ha dirigit una atenta carta als autors dramátichs espanyols, sollicitant lo regalo d' exemplars de totas las obras que estrenin, en vista—diu—de la dificultat que hi ha pera adquirirlos en Méxich.

¿Dificultats? ¡No las sabém veure!

¡No hi ha mes que enviar l' import dels exemplars á sos respectius autors, y quedarán obviadas totas las dificultats!

Si no fos aixís, jo escriuria al moment á tants autors com existeixin, protestant la mateixa dificultat d' adquisició á fi d' engrandir la meva biblioteca ó plantar una llibreria.

¡Me sembla qu' hi parlat com un llibre!

✱

L' altre dia en lo Jutjat dos individus van discutir la propietat de una obra literaria. Deya l' un que l' obra era seva y que l' altre, lo molt tuno, mentres l' estava escrivint li tafanejava las quartillas, que va anar copiant ab molta manya, y l' altre contestava, que l' obra era un part del seu ingeni, y que si 'l seu contrincant presentava com ell un original de la mateixa, era degut á que l' hi havia deixat pera que la llegís.

¿Y no dirian qué va resultar?

Que l' obra no era de l' un ni de l' altre, sino d' un autor francès de ben sentada fama.

¡Quin tip de riure 's deu haver fet en Ferrer y Codina!

Es lo qu' ell deu haver dit: «¡Jo, comparat ab aquets dos sabatassas, soch un Molière!»

Verdaderament, subjectes tan despreocupats, poden donarli dos tantos y la sortida.

¡¡Que ja es molt!!

✱

Lo dibuixant del setmanari de Madrit, titulat *D. Quijote*, no 's distingeix per la seva inventiva.

Dit setmanari publica en lo seu últim número una matrona representant la Espanya, qu' es, ab insignificants variacions, *la còpia de la còpia* d' una fotografia que va apareixe en la primera plana del número 467 de nostre periódich.

Hasta 'l fondo que 's veu en lo esmentat dibuix de *Don Quijote*, es lo mateix que figura en l' expressada lámina de LA TOMASA.

Ara, que son perseguits y posats á la vergonya pública los ratas literaris, no estaria de mes que 's fes lo mateix ab los ratas del llápis, que, abundan d' una manera escandalosa.

✱

La filla de D. Carlos y 'l pintor Folchi 's troban á Washington; ella empleada en un magatzém de sombreros y ell dedicantse al noble art de la brotxa *gorda*.

¡Horror! ¡Precisament ara que 'l papá de la ninfa ja 's figura seu 'l trono d' Espanya!

¡Que honra pá la familia!

✱

L' altre dia dos toreros, ¡ole ya! van dirimir las sevas diferencias á *puyazo limpio*, ni mes ni menos, ni menos ni mes que si fossin dos *reses bravas*. Un d' ells va quedar fet un Sant Llátzer.

Ja que aquets dos héroes del espectacle nacional, han demostrat estar á l' altura dels irracionals qu' ells martiritzan en la plassa de toros, los recomaném als empresaris, en la seguritat de que donarán mes joch que la majoria del bestiar que 'ns serveixen.

Ara compreném per qué va dir-e que l' Africa comensa als Pirineus.

✱

L' ex-arcalde *durmiente* Sr. Nadal, va presentarse als funerals que pera 'l Sr. Cánovas van celebrarse en Santa Maria del Mar, vestit ab americana d' alpaca.

¿Ab americana! Ho estranyém, perque lo que á n' ell li convenia era una capa.

¿Preguntan per qué?

Perque ab la capa embossat
y en un fosch recó amagat,
mentres lo clero cantava
s' hauria vist com roncava
ab tota tranquilitat.

LA TOMASA

PERIÓDICH FESTIU, IL-LUSTRAT Y LITERARI
PREUS DE SUSCRIPCIÓ:

Espanya y Portugal, trimestre.. . . .	1'50 pessetas.
Cuba y Puerto Rico, id.	2 »
Extranger, id.	2'50 »
Número corrent.	0'10 »

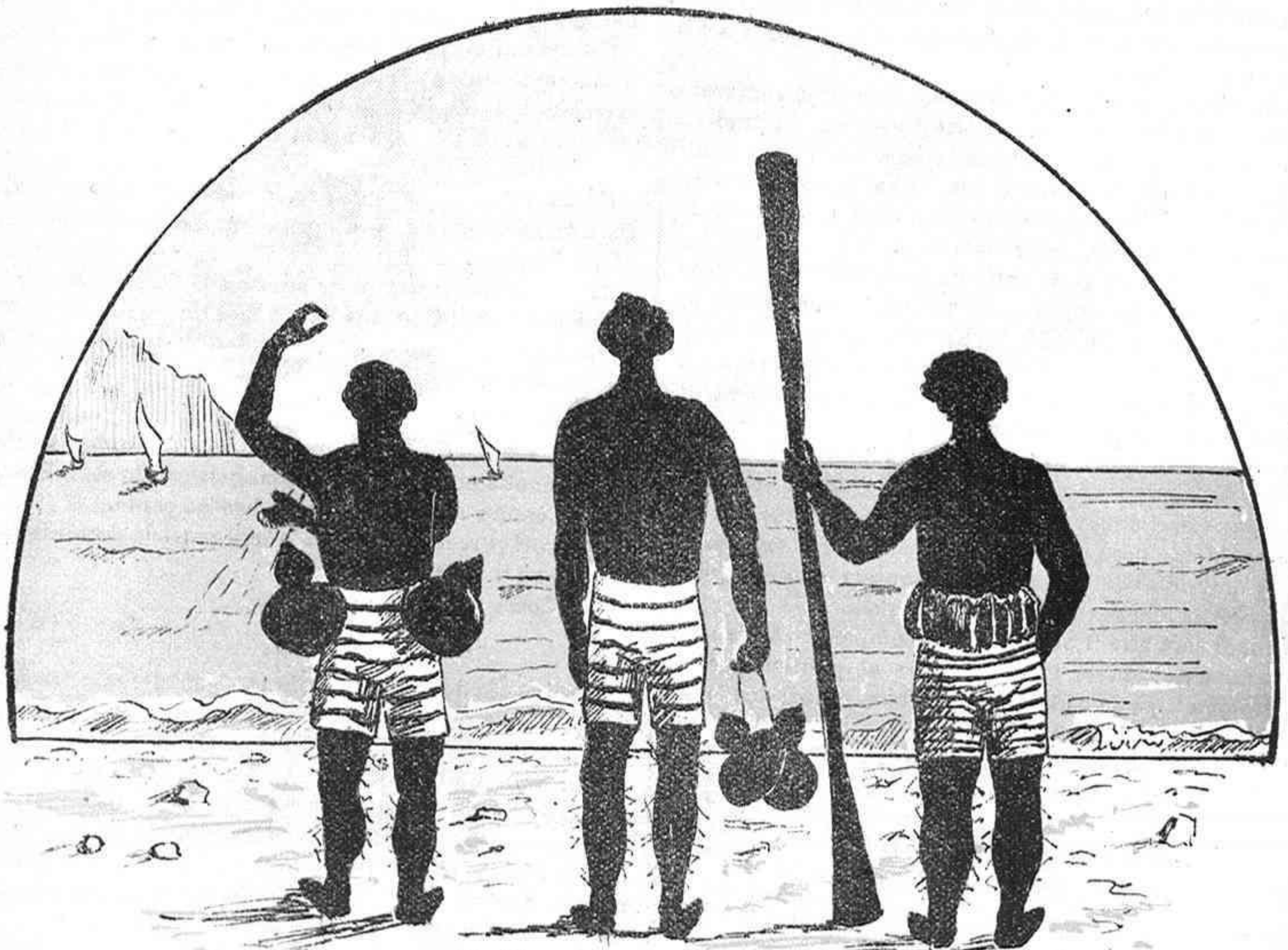
NOTA.—Tota reclamació podrá dirigirse á l' Administració y Redacció del periódich

6, SANT RAMON, 6.—BARCELONA

LITOGRAFÍA BARCELONESA

— de Ramón Estany —
6, Sant Ramón, 6. — BARCELONA

LA TOMASA
TRES TIBURONS D' ESTIU

En Ton, Manel y Quimet
ab sas formas seductoras (?)
van á pescar nadadoras...
y pescan mes d' un bolet.

Secció d' Anuncis

Váse á América Pascual
Y la historia conociendo
Dice que va proveyendo
De PROTECTOR GENITAL.
DEPÓSITO: Rambla de las Flores, 4
DE VENTA EN FARMACIAS Y DROGUERIAS

GRAN SASTRERÍA
La Ciudad de Sabadell
HOSPITAL, 107-BARCELONA
— Confección esmeradísima —

Sombrerería
= DE =
MARIANO MORA
Elegancia y baratura sin igual.
Especialidad en los fieltros.
CALLE CUCURULLA, 9

F. JAVIER SALVAT-GRABADOR
Timbres de goma, metal y toda clase de útiles
para el Comercio.
Despacho: Rambla del Centro, 31
FRENTE AL CRÉDIT LYONNAIS

Para los anuncios de este periódico dirigirse al Centro
Artístico Literario de F. RIUS, Calle Mallor-
ca, 406, 3.º - 1.ª

SECCIO DE TRENCA - CLOSCAS

XARADA

Animal n' es ma primera
y afirmació ma segona,
musical es ma tercera
y quart inverz metall dona.

Lector: si ho miras com cal
y cavilas una estona,
molt bé trobarás que dona
un nom d' home, lo Total.

GANDOL MARTÍ.

CONVERSA

- ¿Vols venir á Madrid Arturo?
- ¿A qué fer?
- Al casament de una meva cosina.
- ¿De quina, de la Dolors?
- No; de la que jo mateix he dit.

J. SALLENT.

TERS DE SÍLABAS

Sustituir las ratllas de punts per
lletras de manera, que llegidas vertical
y horisontalment, diguin: 1.ª rat-

lla: nom de dona; 2.ª: idem; 3.ª: Tot
cansaladé en té.

CINTET DE LA TENDA.

GEROGLÍFICH

X
BONIOL
LIABR
EDA

PEPET PANXETA.

SOLUCIONS

À LO INSERTAT EN LO NÚMERO 469

Xarada.—Ca—mi—la.

Logogrifo numèrich.—Figuerosa

Rombo.—

S
M a s
M a t e u
S a t u r n e
S e r r a
U n a
O

Geroglífich.—Per carbassas los estu-
diants.